

צורתה במשך כל השנה, ולכך אינה נפסלת בלינה. ומעתה
שקטורת באמת קדושה בקדושת גוף, שוב ניתן להוכיח שאפשר
לפדות קרבנות ציבור אף שקדושים בקדושת גוף מכך שהיו
מחללין את הקטורת אף שהיא קדושה בקדושת גוף.
חזרת הגמרא לקושיא הראשונה: אמנם הוכח כדברי רבה
שבקרבנות ציבור אף שיש בהם קדושת הגוף יכולים לפדותם בלא
מום, אך מכל מקום קשׁיָא – קשה הדבר בין בקטורת ובין בתמידים,
איך אפשר לפדותם בלא מום, וכי קדושה שׁקֶהָן לְהִיָּבֵן הֶלְכָּה.
מתרצת הגמרא: אִמְר רַבָּה, לֵב בֵּית דִּין מְתִנֶּה עֲלֵיהֶן – על הכבשים
ועל הקטורת בשעת הקניה שלא להקדישם בקדושת הגוף אלא
שׁאֵם הוּצְרְכוּ את מה שקנו לשנה זו, הוּצְרְכוּ, ויהיו קדושים
בקדושת הגוף, וְאֵם לֹא – ואם לא הוצרכו להם בשנה זו, יִהְיוּ
לְדִמְיָהּ – הכבשים והקטורת יהיו קדושים רק לדמיהם, ולכך
אפשר לפדותם בלא מום, כיון שהוברר שאינם קדושים רק
בקדושת דמים.
מקשה הגמרא: אִמְר לִיה אֲבִי רַבְּה, וְהָא מָר הוּא דְאִמְר – והלא
אמרת במקום אחר (תמודה יא: טז) שאם אדם הִקְדִּישׁ וְכָר – אילו,
לְדִמְיָ – שיהא קדוש בקדושת דמים, הרי הוא קדוש קדושת הַגּוּף,
ואי אפשר למוכרו, כיון שדבר שראוי בעצמו ליקרב למזבח אינו
יוצא מידי מזבח. ואם כן קשה, מה התועלת בכך שלב בית דין
מתנה עליהם שיהיו קדושים רק קדושת דמים, הרי אפילו אם היו
מקדישים אותם בפירוש רק לשם קדושת דמים, היתה חלה
עליהם קדושת הגוף מאליה, מאחר והם ראויים למזבח.
מתרצת הגמרא: לֹא קִשְׁיָא, הָא דְאִמְר לְדִמְיָ עוֹלָה – מה שאמר רבה
שאי אפשר להקדיש לדמים דבר הראוי למזבח, מדובר שהקדיש
בהמה כדי שימכרוה ויקנו בדמיה קרבן עולה, וכיון שהיא עצמה
ראויה ליקרב עולה, הרי היא נתפסת בקדושת עולה, וְהָא דְאִמְר
לְדִמְיָ נִסְכִּים – אך כשהקדיש בהמה שימכרוה לקנות נסכים, כיון
שבהמה אינה ראויה לנסכים אפשר למוכרה ולקנות נסכים, ואף
בסוגייתנו, כיון שבת דין מתנים שמוטר הלשכה ישמש לציפוי
בית קדשי הקדשים, שאין הקטורת או התמידים ראויים לדבר זה,
לפיכך אין הם נתפסים בקדושת הגוף, ומשום כך הועיל מה שבית
דין מתנים, שקדושתם תהא רק קדושת דמים.
מקשה הגמרא: אִיתִיבִיה אֲבִי רַבְּה, שֵׁנִינּוּ בְּבִרְיִיתָא, פֶּר וְשִׁעִיר שֶׁל
יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׂאֵבְדוּ, וְהִפְרִישׁ אַחֲרֵיהֶם תַּחְתִּיָּהֶם,

דְּקָדוּשַׁת דָּמִים הוּא – שאינה קדושה בקדושת הגוף אלא בקדושת
דמים, כיון שהמכתשת שכתשו בה את הקטורת אינה נחשבת כלי
שרת.
מקשה הגמרא: אִלָּא מַעֲתָה, שקטורת קדושה רק בקדושת דמים,
לֹא תִפְסֵל – (תטמא) בנגיעת מְבֹיָל יוֹם – אדם שטבל היום
מטומאתו, שלגבי קדשים ותרומה נחשב טמא עד הערב, אִלָּמָה
תִּנְיָא – ומדוע שנינו בברייתא לגבי הקטורת, שאם נִתְּנָה בְּמִכְתֶּשֶׁת
נִפְסֶלֶת בְּמִבּוֹל יוֹם, והלא דבר הקדוש רק בקדושת דמים אינו נפסל
בנגיעת טבול יום. ומוכיחה זאת הגמרא: וְכִי תִיָּמָא – ואם תרצה
לומר שְׁכָל קְדוּשַׁת דָּמִים מִיִּפְסָלִי בְּנִגְיַת מְבֹיָל יוֹם, הרי אי אפשר
לומר כן, וְהִתְנֵן (מעילה טז), הַמִּנְחֹת שֶׁהִיחִיד מִבֵּיא, מוֹעֲלִין בָּהֶן – יש
בהם איסור מעילה מִשְׁהוּקְדָּשׁוֹ, כיון שיש מעילה בקדושת דמים,
ואם הביאום לעזרה וקָדְשׁוֹ בְּכָלִי שֶׁרָת, הוּכְשָׁרוּ – (נתיקנו) לִיִּפְסָל
בְּמִבּוֹל יוֹם וּבְמַחֲסֵר בְּפִיּוּרִים שִׁנְגָּעוּ בָּהֶם, וּבְלִיָּנָה – אם לא נאכלו
שיירי המנחות על ידי הכהנים, נפסלים בלינה. ויש לדייק שרק אם
קָדְשׁוֹ בְּכָלִי, אֵין – אכן הם נטמאים בנגיעת טבול יום, אך אם לֹא
קָדְשׁוֹ בְּכָלִי, לֹא – אינם נפסלים, ומוכח שקדושת דמים אינה
נפסלת בטבול יום.
הגמרא מקשה עתה על הצד השני: אִלָּא מֵאֵי – אלא מה נאמר,
שקטורת קְדוּשַׁת הַגּוּף הִיא, כיון שניתנה במכתשת, אִלָּא מַעֲתָה
יקשה לפי זה, שתיִפְסֵל הקטורת בְּלִיָּנָה, כמו כל דבר שקדוש
קדושת הגוף. אִלָּמָה תִּנְן (מעילה יא), קִשְׁיָא וְהִלְכֻנָּה של מנחת יחיד,
וְהַקְטוֹרֶת, וּמִנְחַת בָּהִיּוֹת שְׁעוּלָה כוּלָּה לְמִזְבֵּחַ ואינה נקמצת,
וּמִנְחַת בָּהֶן מוֹשֵׁה, וּמִנְחַת נִסְכִּים – המנחה שבאה עם נסכי הקרבן,
מוֹעֲלִים בָּהֶן מִשְׁהוּקְדָּשׁוֹ, ואם קָדְשׁוֹ בְּכָלִי הוּכְשָׁרוּ גַם לִיִּפְסָל בְּמִבּוֹל
יוֹם וּבְמַחֲסֵר בְּפִיּוּרִים שִׁנְגָּעוּ בָּהֶם, וּבְלִיָּנָה, וגם כאן יש לדייק שרק
אם קָדְשׁוֹ בְּכָלִי, אֵין – אכן נפסלים בלינה, אך אם לֹא קָדְשׁוֹ בְּכָלִי,
לֹא – אינם נפסלים בלינה, ואם נאמר שהקטורת במכתשת
מתקדשת בקדושת הגוף, קשה, מדוע אינה נפסלת בלינה, ומוכח
שאינ המכתשת מקדשת את הקטורת בקדושת הגוף.
דוחה הגמרא: אִמְר לִיה רַבָּה לִרְבִּי חֲסִדָּא, לִיָּנָה קְאָמְרָת – האם אתה
סבור להוכיח ממה שהקטורת אינה נפסלת בלינה, שאינה קדושה
בקדושת הגוף, אין זו ראייה, שְׁאֵנִי קְטוֹרֶת הוּאִיל וְצוּרְתָהּ בְּכָל הַשָּׁנָה
כוּלָּה – דין הקטורת שונה, שאף שהיא קדושה בקדושת הגוף אינה
נפסלת בלינה, משום שלאחר שנתנוה במכתשת אינה משנה את

אגרות קודש

ב"ה, יו"ד כסלו, תשי"ג

ברוקלין.

הרה"ח והרה"צ ענף עץ אבות גזע תרשימים כו' וכו'

מוהר"ר חיים שלמה שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מקביעות זמן חתונת בנו הרי מו"ה צבי הירש שי' ליום ב' כ' כסלו הבע"ל:

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב ושתהי' בשעה טובה ומוצלחת ובבנין עדי עד על יסודי
התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות, וכת"ר וזוגתו הרבנית שיחי
ירוו מהם רוב נחת, אידישן נחת חסידישן נחת.

בברכת מזל טוב מזל טוב.

נ"ב: מוסיג"פ המחאה בתור דרשה געשאנק, ויעויין ב"ב קמד, ע"ב. זהר ויצא קמ"ט ע"א.

ובלקו"ת ס"פ נשא.

בברייתא שעל גבי מערכתא אין לה פדיון.
הגמרא חוזרת בה מתירין זה שפרה אדומה היא קדשי בדק הבית,
ומבארת באופן אחר מדוע פרה אדומה נפדית, אף שאינה דבר
מצוי. מתרצת הגמרא: אלא שאני פרה – שונה הוא הדין שפודים
פרה אדומה, שאף שאינה מצויה, ולב בית דין אינו מתנה על
דברים שאינם מצויים, מכל מקום הואיל ודמייהו יקרין לב בית דין
מתנה עליה שיוכלו לפדותה, ואין להוכיח ממנה שלב בית דין
מתנה גם על דברים אחרים שאינם מצויים.
הגמרא מבארת את מה ששנינו בברייתא: אמר רב בברייתא, מזה
הפרה, תפדה. מקשה הגמרא: וכי פודין את הקרשים כדי להאכילן
לכלבים, והרי כיון שמתה אינה ראויה להקרבה אלא להאכילה
לכלבים, ואין פודים לצורך זה. מתרצת הגמרא: אמר רב משיראי,
הפדיון לא בא כדי להאכילה לכלבים, אלא משום עורה, שיוכלו
להשתמש בו. תמזה הגמרא: וקיימי ביה דין ויפתנו ארבעה דעורה
– וכי בית דין עומדים ומתנים שיוכלו לפדותה, רק בשביל הצלת
עורה, שהוא דבר מועט. מתרצת הגמרא: אמר רב כהנא, אמר
אנשי – בני אדם רגילים לומר, 'מגמלא, אונה' – מגמלא, את אוזנו,
כלומר, אף אם יוכל אדם להציל מגמלא רק את אוזנו, יש לו
להציל, וכן כאן שאפשר להציל את העור, לב בית דין מתנה על
כך.
הגמרא ממשיכה לדון בסברת לב בית דין שמתנה עליהם, ומקשה
על כך: איתיהיב אביי לרבה, שנינו במשנתנו, אמרו לו לרבי
שמעון, מהו שיקרבו זה בזה – אם אבר שעיר שהופרש למוסף יום
הכפורים ונתכפרו ששעיר אחר, ונמצא השעיר האבוד, האם
אפשר להקרבו למוסף ברגל או בראש חדש. אמר להו רבי
שמעון, יקרבו – אפשר להקרבו. אמרו לו – שאלוהו, הואיל ואין
כפרתן שנה היאך הן קרבים, כלומר, הלא שעיר של יום הכיפורים
הופרש לכפר על טומאת מקדש וקדשיו שאין בה ידיעה בתחילה
ויש בה ידיעה בסוף, ואין יקרבו לכפר ברגל על טומאה שאין בה
ידיעה לא בתחילה ולא בסוף, או בראש חודש לכפר על טהור
שאכל את הטמא. אמר להו רבי שמעון, כולן באין לכפר על טומאת
מקדש וקדשיו, ואף שכל אחד אחד מכפר על אופן אחר של חטא זה,
מכל מקום כיון שכולם באים על אותו חטא, יכול כל אחד לכפר
על של חבירו. ויש להקשות, אמאי – מדוע אמר להם רבי שמעון
תשובה דחוקה זו, לימא – שיאמר להם שהטעם שמקריבים את
השעירים ברגל אחר הוא משום שלב בית דין מתנה עליהן, שאם
לא יקרבו ביום הכיפורים יקרבו ברגל שלאחריה. ומוכח שאין
אומרים לב בית דין מתנה להפקיע קדושת הבחמה.
מתרצת הגמרא: רבי שמעון קאמרת – וכי אתה מוכיח נידון זה
מדברי רבי שמעון, אין זו ראייה, כיון שרבי שמעון לית ליה – אינו
סובר שאומרים לב בית דין מתנה עליהן, ולכך הוצרך לומר
במשנתנו שהטעם שיקרבו השעירים של זה בזה הוא משום
שכולם באים לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. ומוכיחה זאת
הגמרא: דאמר רב אידי בר אבין, אמר רב עמרם, אמר רבי יוחנן,
תמידין שלא הוצרכו לצבור – שלא היו צריכים להקריבם בשנה
שעברה, ואי אפשר להקריבם בשנה החדשה מאחר וצריכים
לקנות את הקרבנות מתרומה חדשה, לרבי רבי שמעון, אין נפדין
תמידים, כיון שלשיטתו אין אומרים לב בית דין מתנה, וקדושת
הגוף אינה פוקעת בלא מום. ולרבי חכמים נפדין תמידים, משום
שלב בית דין מתנה עליהם שאם יאבדו יוכלו לפדותם. וכיון שרבי
שמעון סובר שאין אומרים לב בית דין מתנה עליהם, ולכן הוצרך
לומר שהטעם שהם קרבים ברגל אחר הוא כיון שכולם באים
לכפר על טומאת מקדש וקדשיו.
הגמרא מבררת היכן מצויה חכמים שחולקים על רבי שמעון בזה.
מבררת הגמרא: ודנן דפליגי עליה דרבי שמעון, מאן נינהו – מי הם
אותם חכמים החולקים על רבי שמעון וסוברים שלב בית דין
מתנה עליהם, אי נימא רבן דקמורת – אם נאמר שאלו הם החכמים
שסוברים שהיו פודים את הקטורת, והיינו לכאורה משום שלב
בית דין מתנה עליהם, וחולקים הם על רבי שמעון, וסוברים שאף
את התמידים אפשר לפדות בלא מום.

ובן שיעור חטאת על חטא עבודה זרה של ציבור שאמרו, והפריש
קרבות אחרים תחתיה, ולאחר מכן נמצאו הקרבנות האבודים,
כולן – כל הקרבנות שנמצאו, ימותו – יבניסו לבית נעול ללא
מאכל ומשקה, עד שימותו, ואין להם תקנה על ידי פדיון, משום
שכך נאמרה ההלכה למשה בסיני שיש חמש חטאות שדינם
למיתה, ואחת מהם זו חטאת שנתכפרו בעליה בבהמה אחרת, ואף
שעירים אלו שאבדו הרי נתכפרו הציבור בשעירים אחרים, דברי
רבי יהודה, רבי אלעזר ורבי שמעון ואמרים, קרבנות אלו שנמצאו,
ירעו עד שיסתאבו – ירעו עד שיפול בהם מום, ויפלו דמיהן
לנדרה, ויקנו בהם בהמות ל'קין המזבח', וטעמם, שאין חטאת
ציבור מתה, משום שבקרבנות ציבור לא נאמרה הלכה למשה
מסיני זו. מסיים אביי את קושיותיו: ואמאי לדעת רבי אלעזר פודים
את השעירים רק אחר שנפל בהם מום, לימא – נאמר שלב בית
דין מתנה עליהן בעת הקדשתם, שאם יאבדו יפדו בלא מום ויצאו
לחולין. ומוכח שאין אומרים לב בית דין מתנה עליהם.
השיב לו רבה: אביון קאמרת – וכי אתה סבור להוכיח מכך
שבקרבנות אבודים אין אומרים לב בית דין מתנה עליהם, אין זו
ראיה, שאני אביון דלא שכיחי – הדין שונה בקרבנות שאבדו, לפי
שאין הדבר מצוי, שהרי בעליהם נזהרים בהם, ואין בית דין
חוששים להתנות על דברים שאינם מצויים.
המשיך אביי והקשה: הרי פרה אדומה, דלא שכיחא – שאין
עשייתה מצויה, שהרי בכל זמן בתי המקדש נעשו רק שבע פרות
אדומות, ונתנה בברייתא, פרה אדומה נפדית על כל פסול שמצאו
בה, וכן אם מתה תפדה, ואם נשחקה חוץ למקומה, בפסול, תפדה,
ואפילו אם נמצא פרה אחרת נאה הימנה, תפדה, אך אם כבר נשחקה
על גבי מערכתה בהכשר, אין לה פדיון עולמית, שמאחר שנעשת
בהכשר גנאי הוא לה להוציאה לחולין, ומכך שמבואר שגם אם
נמצאה אחרת נאה ממנה אפשר לפדותה, אף שאין בה מום, מוכח
שלב בית דין מתנה גם בדבר שאינו מצוי, כפרה אדומה.
תירץ לו רבה: שאני פרה – שונה הדבר בפרה אדומה, דרבי רבי
הבית היא, שיש בה קדושת דמים ואין קדושת הגוף, ולכך
אפשר לפדותה בלא מום ואין צורך כלל שלב בית דין יתנה עליה,
שהרי כל קדשי בדק הבית עומדים לפדיון.
הקשה אביי: אי הוי, שפרה נחשבת כקדשי בדק הבית, יקשה על
מה ששנינו באותה ברייתא: מתה או נשחקה, תפדה, הא בעינן
העמדה והתערה – והרי בקדשי בדק הבית צריך שהכהן יעמיד את
הבהמה לפניו, ויעריך את שויה, כדי לפדותה, ובהמה מתה אי
אפשר להעמיד. תירץ לו רבה: הא מני רבי שמעון היא – ברייתא
זו נשנתה בדעת רבי שמעון, דאמר, קדשי מזהב היו בכלל הדין של
העמדה והתערה, אבל קדשי בדק הבית לא היו בכלל דין העמדה
והתערה, ולכן ניתן לפדות את הפרה אף לאחר מיתתה ושחיתתה,
שכן אינה צריכה העמדה והערה.
מקשה הגמרא: אי הברייתא כרבי שמעון היא, אימא סיפא – אמור
ובאר מה ששנינו בסיפא של הברייתא, שאם נשחקה על גבי
מערכתה בהכשר, אין לה פדיון עולמית, והתניא בברייתא אחרת,
רבי שמעון ואמר, פרה אדומה, מפסאה טומאת אוכלין – יש לה
שם 'אוכל' לענין זה שהיא ראויה להטמא אם תיגע בה טומאה,
אף שסתם מאכל האסור בהנאה אין לו שם אוכל ואינו מקבל
טומאה, והרי פרה אדומה אסורה עתה בהנאה, ככל קדשים, והיה
ראוי שלא תקבל טומאת אוכלין, מכל מקום סובר רבי שמעון
שהיא נטמאת, והטעם הוא, הואיל והיתה לה שעת הפושט –
שהיתה שעה שהיה בשרה מותר בהנאה והיה לה שם 'אוכל',
ואמר ריש לביאור דברי רבי שמעון, מה היא שעת הכושר
שהיתה לה, אמר רבי רבי שמעון, פרה אדומה, אף שנשחטה
כהלכתה, אם מצא אחרת נאה ממנה נפדית על גבי מערכתה, וכיון
שהיתה אפשרות לפדותה ולאוכלה, ודעת רבי שמעון שכל דבר
העומד להפדות, כלומר שאפשר לפדותה, הרי הוא כפדוי, לכן
נחשבת הפרה כאילו אפשר לאוכלה והרי היא ככל מאכל
שמקבל טומאה. ואם נעמיד את הברייתא כרבי שמעון, הרי אף
אם שחטה על גבי מערכתה, אפשר לפדותה, ומדוע מבואר